

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา โดยแบ่งเป็น

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง
2. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการสอบบัญชี

สมาคมการบัญชีอเมริกัน (The American Accounting Association : AAA) ได้ให้คำนิยามของการสอบบัญชีไว้ว่า “การสอบบัญชี คือ กระบวนการของการรวบรวมและการประเมินหลักฐานเกี่ยวกับสารสนเทศ เพื่อระบุและรายงานเกี่ยวกับระดับความสอดคล้องต้องกันของสารสนเทศนั้นกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และการสื่อสารผลลัพธ์ให้ผู้ใช้ที่สนใจ การสอบบัญชีควรปฏิบัติโดยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีความเป็นอิสระ”

การสอบบัญชี คือ การตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสารประกอบการลงบัญชี และหลักฐานอื่น ๆ โดยผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชี ตามแนวทางปฏิบัติงานที่วิชาชีพได้กำหนดเป็นมาตรฐานไว้ เพื่อให้ผู้สอบบัญชีจะสามารถวินิจฉัยและแสดงความเห็นได้ว่า งบการเงินที่กิจการจัดทำขึ้นมีความถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปเพียงใดหรือไม่ และงบการเงินดังกล่าวได้แสดงข้อมูลที่จำเป็นเพื่อให้ผู้อ่านงบการเงินได้ทราบอย่างเพียงพอแล้วหรือไม่ นอกจากนี้ ผู้สอบบัญชียังเสนอข้อสังเกตต่อผู้บริหารงานของกิจการ เพื่อให้ทราบถึงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการควบคุมภายในของกิจการ และบางครั้งการตรวจสอบยังช่วยให้ผู้สอบบัญชีสามารถรายงานการทุจริตในกิจการให้ผู้บริหารงานได้ทราบด้วย ด้วยเหตุนี้การศึกษาวิชาการสอบบัญชีจึงย่อมต้องศึกษาถึงคุณสมบัติและความรับผิดชอบทางกฎหมายของผู้สอบบัญชี วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรายงาน รวมทั้งทฤษฎีหรือวัตถุประสงค์ของงานตรวจสอบแต่ละด้านด้วย (พยอม สิงห์เสนห์, 2542)

การสอบบัญชี คือ การพิสูจน์บัญชี เอกสาร และหลักฐาน ตามวิธีการและวิทยาการว่าฐานะของกิจการที่เราไปทำการสอบนั้นในด้านการเงินและในด้านการกฎหมายเขาได้จัดทำบัญชีไว้เป็นที่ถูกต้องเรียบร้อยเพียงใด บรรดาเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ได้แสดงให้เห็นฐานะการเงินและการทำงานที่เป็นอยู่ตามจริงและตามที่ควรหรือไม่ (กมล ชูทรัพย์, 2503)

การสอบบัญชี หมายถึง การรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ เพื่อพิสูจน์ความถูกต้องของรายการในงบการเงิน รายการในงบการเงินโดยทั่วไปอาจเกิดความผิดพลาดได้ 2 ลักษณะ คือ จำนวนเงินของรายการต่ำกว่าความเป็นจริง ซึ่งมักจะเกิดกับรายการประเภทหนี้สิน และจำนวนเงินของรายการที่สูงกว่าความเป็นจริง ซึ่งโดยทั่วไปมักจะเกิดกับรายการที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน (ปรีชา ลิมไทย, 2533)

การสอบบัญชี คือ การตรวจสอบสรรพสมุดบัญชี ใบสำคัญต่าง ๆ และหลักฐานการบันทึกอื่น ๆ ของกิจการ ไม่ว่าจะป็นกิจการเจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด หรือองค์การสาธารณทั่วไป ทั้งนี้ เพื่อการพิสูจน์หรือการทดสอบความถูกต้อง ความเป็นจริง จนได้หลักฐานที่เพียงพอ สามารถให้ความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของงบการเงินที่กิจการ ได้จัดทำขึ้น (วิศาล เต็งอำนาจ, 2533)

การสอบบัญชี หมายถึง กระบวนการของการรวบรวม และการประเมินหลักฐานเกี่ยวกับสารสนเทศเพื่อระบุและรายงานเกี่ยวกับระดับความสอดคล้องต่องันของสารสนเทศนั้นกับหลักฐานที่กำหนดไว้ และการสื่อสารผลลัพธ์ให้ผู้ใช่ที่สนใจ (นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะ และศิลป์พร ศรีจันเพชร, 2550)

การสอบบัญชี เป็นกระบวนการอย่างมีระบบเพื่อทำการรวบรวมและประเมินหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจและรายงานผลให้ผู้ใช้งบการเงินทราบ (สุชาย ยังประสิทธิ์กุล, 2548)

แม้บทของมาตรฐานการสอบบัญชีได้ให้คำนิยามของการสอบบัญชีคือ การตรวจสอบงบการเงิน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สอบบัญชีมีความสามารถแสดงความเห็นต่องบการเงินว่า งบการเงินนั้น ได้จัดทำในส่วนสาระสำคัญเป็นไปตามแม่บทการบัญชีในรายงานทางการเงินหรือไม่ วัตถุประสงค์เดียวกันนี้สามารถนำไปใช้ได้กับการตรวจสอบข้อมูลทางการเงินหรือข้อมูลอื่นที่จัดทำขึ้นตามเกณฑ์ที่เหมาะสม ในการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ผู้สอบบัญชีควรได้มาซึ่งหลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสม เพื่อสามารถสรุปความเห็นของผู้สอบบัญชีได้อย่าง สมเหตุสมผล ความเห็นของผู้สอบบัญชีที่ให้ความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ถึงขั้นเป็นข้อยุติทำให้ งบการเงินมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น การสอบบัญชีไม่สามารถให้ความเชื่อมั่นในระดับที่ถือเป็นข้อยุติ เนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความจำเป็นในการใช้ดุลยพินิจ การใช้วิธีทดสอบ ข้อจำกัดสืบเนื่องของระบบบัญชีและระบบการควบคุมภายใน รวมทั้งข้อเท็จจริงที่ว่าหลักฐานการสอบบัญชีส่วนใหญ่ ต้องใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาความเชื่อถือได้มากกว่าที่จะเป็นหลักฐานที่ให้ข้อสรุปได้ในตัวเอง

จากคำนิยามข้างต้น การสอบบัญชีจึงหมายถึง กระบวนการของการรวบรวม และการประเมินหลักฐานเกี่ยวกับสารสนเทศเพื่อระบุและรายงานเกี่ยวกับระดับความสอดคล้องต้องกันของสารสนเทศนั้นกับหลักฐานที่กำหนดไว้ และการสื่อสารผลลัพธ์ให้ผู้ใช่ที่สนใจ การตรวจสอบงบการเงินเพื่อให้ผู้สอบบัญชีมีความสามารถแสดงความเห็นต่องบการเงินว่างบการเงินนั้น ได้จัดทำในส่วนสาระสำคัญเป็นไปตามแม่บทการบัญชีในรายงานทางการเงินหรือไม่ การสอบบัญชีควรปฏิบัติโดยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีความเป็นอิสระ

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ผู้สอบบัญชี หมายถึง นักบัญชีที่ทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชี และแสดงความเห็นไว้ในรายงานการสอบบัญชี และเนื่องจากผลงานของผู้สอบบัญชีมีผลกระทบต่อสาธารณชน ดังนั้นผู้สอบบัญชีต้องได้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชีก่อน จึงจะสามารถปฏิบัติงานได้ จึงเรียกว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันเพชร, 2550)

ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ได้กำหนดการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี ไว้ดังนี้

มาตรา 37 ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้มีการสอบบัญชี หรือให้เอกสารใด ต้องมีผู้สอบบัญชีลงลายมือชื่อรับรอง หรือแสดงความเห็น ห้ามมิให้ผู้ใด ลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชีรับรองเอกสาร หรือแสดงความเห็นในฐานะผู้สอบบัญชี เว้นแต่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือเป็นการกระทำในอำนาจหน้าที่ทางราชการ

มาตรา 38 ผู้ใดจะเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ต้องได้รับใบอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชี การขอรับใบอนุญาต การอนุญาต และการออกใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ให้เป็นไปตามแบบและหลักเกณฑ์ที่กำหนด ในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วและใบอนุญาตนั้นมิได้ถูกพักใช้หรือถูกเพิกถอนให้ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้รับยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตต่ออธิบดีกรมสรรพากร ในการตรวจสอบและรับรองบัญชีตามประมวลรัษฎากร

ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 7) เรื่อง การออกใบอนุญาต และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2547 ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(1) เป็นสมาชิกสามัญ หรือสมาชิกวิสามัญตามมาตรา 14 วรรคสอง แต่ในกรณีเป็นสมาชิกวิสามัญซึ่งเป็นคนต่างด้าว ต้องเป็นผู้มีความรู้ภาษาไทยดีพอ ที่จะสามารถสอบบัญชีและจัดทำ

รายงานเป็นภาษาไทยได้และมีภูมิลำเนาในประเทศไทยและเมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วต้องได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวด้วย จึงจะปฏิบัติงานเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้

(2) ผ่านการทดสอบหรือฝึกอบรมหรือฝึกงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีมาแล้วตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

(3) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เนื่องจากกระทำความผิดตามมาตรา 269 มาตรา 323 หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี กฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี หรือกฎหมายว่าด้วยการกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคมและมูลนิธิเฉพาะที่เกี่ยวกับการรับรองงบการเงินหรือบัญชีอื่นใดอันไม่ถูกต้อง หรือทำรายงานเท็จหรือความผิดตามหมวด 5 และหมวด 6 แห่งพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ต้องคำพิพากษาหรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(5) มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่น ตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา 40 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตซึ่งถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต อาจขอรับใบอนุญาตอีกได้เมื่อพ้นห้าปีนับแต่วันที่ถูกลงโทษเพิกถอนใบอนุญาตแต่เมื่อคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีได้พิจารณาคำขอรับใบอนุญาตและปฏิเสธการออกใบอนุญาต ผู้นั้นจะยื่นคำขอรับใบอนุญาตได้อีกเมื่อสิ้นระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีปฏิเสธการออกใบอนุญาต ถ้าคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีปฏิเสธการออกใบอนุญาตเป็นครั้งที่สองแล้ว ผู้นั้นเป็นอันหมดสิทธิขอรับใบอนุญาตอีกต่อไป

มาตรา 41 ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่มีอายุ แต่ผู้รับใบอนุญาตต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด

ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตสิ้นผลเมื่อผู้รับใบอนุญาต

(1) ตาย

(2) พ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี

(3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 39

(4) ถูกเพิกถอนใบอนุญาตเนื่องจากประพฤติผิดจรรยาบรรณ

(5) ไม่ชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาต และไม่ได้รับการผ่อนผัน ตามที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีกำหนด

(6) ไม่เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนดให้ครบถ้วนตาม มาตรา 43 และสภาวิชาชีพบัญชีไม่ได้มีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต

มาตรา 42 เมื่อสภาวิชาชีพบัญชีได้รับคำขอรับใบอนุญาตแล้วเห็นว่าผู้ยื่นคำขอ มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 39 ให้สภาวิชาชีพบัญชีพิจารณาออกใบอนุญาตให้ ผู้ยื่นคำขอ โดยเร็วซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอ

ในกรณีที่สภาวิชาชีพบัญชีไม่ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ยื่นคำขอ สภาวิชาชีพบัญชีต้อง แสดงเหตุผลของการไม่ออกใบอนุญาตไว้โดยชัดแจ้ง ในกรณีเช่นนี้ ผู้ยื่นคำขอมีสิทธิอุทธรณ์การ ไม่ออกใบอนุญาตต่อคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีกำหนด

มาตรา 43 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีหน้าที่ต้องเข้ารับการฝึกอบรมหรือเข้าร่วมประชุม สัมมนาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่งสภาวิชาชีพบัญชีจะมีคำสั่งพักใช้ ใบอนุญาตของผู้นั้นไว้จนกว่าผู้นั้นจะได้ปฏิบัติตามก็ได้

ผู้สอบบัญชีสหกรณ์

“ผู้สอบบัญชีสหกรณ์” หมายถึง บุคคลที่นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งให้ทำหน้าที่ ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 คุณสมบัติของผู้สอบบัญชีสหกรณ์

1. เป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือ
2. เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ตามกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี ที่ใบอนุญาตยังไม่ขาด อายุ ไม่ถูกพัก หรือ ไม่ถูกเพิกถอน และได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ไว้ตามที่อธิบดี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด หรือ

3. เป็นผู้ชำนาญงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ ตามประกาศอธิบดีกรมตรวจบัญชี สหกรณ์ และได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ตามที่อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

ผู้ชำนาญงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ หมายถึง “ผู้ที่เคยเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์หรือ เป็นผู้บริหารงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ ซึ่งมีเวลาปฏิบัติงานในตำแหน่งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้ง สองอย่างรวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี เคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ 7 ไม่เป็นข้าราชการ ประจำและเป็นผู้ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เห็นว่าทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ได้” (กรมตรวจ บัญชีสหกรณ์, 2553 : ออนไลน์)

จากคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ข้างต้น ผู้สอบบัญชีภาคเอกชน จึงหมายถึง ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้ชำนาญงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

การแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์

ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ มาตรา 69 บัญญัติให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งผู้สอบบัญชี เพื่อตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์ ส่วนวิธีการแต่งตั้งนั้นมีระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการเสนอชื่อเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. 2544 ซึ่งกำหนดวิธีการและหลักเกณฑ์ดังนี้

1. กรณีเป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เสนอชื่อข้าราชการที่เห็นสมควรแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์
2. กรณีเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือเป็นผู้ชำนาญงานสอบบัญชี สหกรณ์ให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พิจารณาเสนอชื่อเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

เกณฑ์การแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์

ผู้สอบบัญชีภาคเอกชนที่สหกรณ์คัดเลือกจะได้รับการแต่งตั้งจากนายทะเบียนสหกรณ์ให้เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ เมื่อมีคุณสมบัติเป็นไปตาม ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาและวิธีการเสนอชื่อผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 12 พฤษภาคม 2546 (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2553ค : ออนไลน์) ดังนี้

1. รับงานสอบบัญชีสหกรณ์ที่มีปีบัญชีสิ้นสุดวันเดียวกัน ไม่เกิน 5 สหกรณ์
2. ไม่อยู่ในสังกัดเดียวกับผู้ตรวจสอบกิจการ หรือนิติบุคคลที่รับงานตรวจสอบกิจการของสหกรณ์นั้น
3. เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์เดียวกัน ไม่เกิน 3 ปีบัญชีติดต่อกัน
4. กรณีรับงานสอบบัญชีสหกรณ์ที่มีปีบัญชีสิ้นสุดวันเดียวกัน เกินกว่า 2 สหกรณ์

ต้องมีหัวหน้าสายสอบบัญชีที่ผ่านการอบรมจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อย่างน้อย 1 คนขึ้นไป ทั้งนี้ หัวหน้าสายสอบบัญชีสหกรณ์แต่ละรายจะรับผิดชอบปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าสายสอบบัญชีสหกรณ์ ที่มีปีบัญชีสิ้นสุดวันเดียวกัน ไม่เกิน 3 สหกรณ์

หลักเกณฑ์และวิธีการขึ้นทะเบียนผู้สอบบัญชีสหกรณ์ภาคเอกชน

ตามประกาศ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขึ้นทะเบียนผู้สอบบัญชีสหกรณ์ภาคเอกชน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการขึ้นทะเบียนผู้สอบบัญชีสหกรณ์ภาคเอกชน เพื่อให้การขึ้นทะเบียนผู้สอบบัญชีสหกรณ์ภาคเอกชน

เป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ข้อ 8 (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2553 : ออนไลน์) ไว้ดังนี้

1. คุณสมบัติของผู้ซึ่งจะขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ภาคเอกชน

1.1 เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามกฎหมาย ว่าด้วยผู้สอบบัญชีที่ใบอนุญาตยังไม่ขาดอายุ ไม่ถูกพัก ไม่ถูกเพิกถอน หรือ

1.2 เป็นผู้ชำนาญงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ ตามประกาศอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

1.3 ผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

1.4 เคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอบบัญชี โดยที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เห็นว่าทำหน้าที่เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ได้

1.5 ไม่เป็นผู้ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์พิจารณาว่าปฏิบัติผิดจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีสหกรณ์โดยพิจารณาถึงที่สุดให้เพิกถอนชื่อออกจากทะเบียนผู้สอบบัญชีภาคเอกชน

1.6 ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

1.7 ไม่เคยต้องโทษจำคุกในคดีที่อาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพหรือถูกลงโทษทางวินัยขั้นปลดออก หรือไล่ออก

1.8 ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

1.9 ไม่ประกอบอาชีพอย่างอื่นที่ไม่เหมาะสม หรือทำให้ขาดความเป็นอิสระในหน้าที่ผู้สอบบัญชี

2. การขึ้นทะเบียนผู้สอบบัญชีสหกรณ์ภาคเอกชน

2.1 ผู้ประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนต้องนำเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้ไปยื่นต่อกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

2.1.1 คำขอขึ้นทะเบียน

2.1.2 สำเนาวุฒิบัตรผ่านการอบรมหลักสูตรที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

2.1.3 สำเนาใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่ยังไม่ขาดอายุ หรือสำเนาใบเสร็จขอต่ออายุ หรือใบรับรองของ ก.บข. หรือสำเนาหนังสือรับรองว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติตามประกาศกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

2.1.4 สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

2.1.5 สำเนาทะเบียนบ้าน

2.1.6 รูปถ่าย ขนาด 1 นิ้ว จำนวน 2 รูป

2.2 การขึ้นทะเบียนให้มีระยะเวลาคราวละ 5 ปี นับแต่วันที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์รับขึ้นทะเบียนไว้

3. การต่อทะเบียนผู้สอบบัญชีสหกรณ์ภาคเอกชน

ผู้ประสงค์จะขอต่อทะเบียนให้นำเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้ ยื่นต่อกรมตรวจบัญชี สหกรณ์ภายในกำหนดหกสิบวันก่อนหมดอายุทะเบียน

3.1 คำขอต่อทะเบียน

3.2 สำเนาคำสั่งที่ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ครั้งสุดท้ายในช่วงเวลาตามทะเบียน

3.3 เอกสารหลักฐานตามข้อ 2.1.3 ถึง 2.1.6 สำหรับผู้ชำนาญงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ไม่ต้องนำหลักฐานตามข้อ 2.1.3 มายื่น

4. การเพิกถอนชื่อออกจากทะเบียนผู้สอบบัญชีสหกรณ์ภาคเอกชน

4.1 ไม่ปฏิบัติงานเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ภายใน 5 ปี นับตั้งแต่วันที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์

4.2 ถูกพิจารณาถึงที่สุดว่าปฏิบัติผิดจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีขั้นร้ายแรง

งานสอบบัญชีสหกรณ์โดยภาคเอกชน

การเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของภาครัฐของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้ให้สหกรณ์นอกภาคเกษตร ซึ่งได้แก่ สหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ เครดิตยูเนียน ร้านค้าและบริการ ที่มีฐานะการเงินมั่นคง และมีระบบการควบคุมภายในที่ดีสามารถจัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชนทำการตรวจสอบบัญชีได้ โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์การถ่ายโอนงานสอบบัญชีภาคเอกชน (ประกาศกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง กำหนดเกณฑ์การถ่ายโอนสหกรณ์เพื่อให้ภาคเอกชน

ตรวจสอบบัญชี , 2548) หลักเกณฑ์การถ่ายโอนสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ ให้ภาคเอกชนตรวจสอบบัญชีให้ถือปฏิบัติดังนี้

สหกรณ์นอกภาคเกษตร ซึ่งได้แก่ สหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ เครดิตยูเนียน ร้านค้าและบริการ ให้ปรับลดขนาดทุนดำเนินงานลงตามลำดับ จากเดิมที่กำหนดตั้งแต่ 100 ล้านบาทขึ้นไป เป็นดังนี้

ปีงบประมาณ 2549 ทุนดำเนินงานตั้งแต่ 90 ล้านบาทขึ้นไป

ปีงบประมาณ 2550 ทุนดำเนินงานตั้งแต่ 70 ล้านบาทขึ้นไป

ปีงบประมาณ 2551 ทุนดำเนินงานตั้งแต่ 50 ล้านบาทขึ้นไป

ทั้งนี้ สหกรณ์นอกภาคเกษตรที่มีทุนดำเนินงานตามเกณฑ์ข้างต้น จะถ่ายโอนให้ภาคเอกชนตรวจสอบบัญชีได้ เมื่อผลการจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามแบบที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดอยู่ในระดับพอใช้ขึ้นไป

สหกรณ์ภาคเกษตร ซึ่งได้แก่ สหกรณ์ประเภทการเกษตร นิคม และประมง มีทุนดำเนินงาน ตั้งแต่ 100 ล้านบาทขึ้นไป และผลการดำเนินงานมีกำไรสุทธิติดต่อกันไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะเริ่มดำเนินการเตรียมความพร้อมให้กับสหกรณ์ที่มีทุนดำเนินงานดังนี้ ปีงบประมาณ 2549 ทุนดำเนินงานตั้งแต่ 200 ล้านบาทขึ้นไป ปีงบประมาณ 2550 ทุนดำเนินงานตั้งแต่ 100 ล้านบาทขึ้นไป

ทั้งนี้ สหกรณ์ภาคเกษตรที่มีทุนดำเนินงานและมีผลกำไรสุทธิตามเกณฑ์ข้างต้น จะถ่ายโอนให้ภาคเอกชนตรวจสอบบัญชี เมื่อผลการจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ตามแบบที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดอยู่ในระดับดีขึ้นไป

สำหรับการถ่ายโอนสหกรณ์ภาคเกษตร ให้ชะลอการถ่ายโอนสหกรณ์ภาคเกษตรให้ภาคเอกชนตรวจสอบบัญชี จนกว่ากรมตรวจบัญชีสหกรณ์เห็นว่าสหกรณ์ภาคเกษตรมีความพร้อมโดยแท้จริง (ประกาศกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง กำหนดเกณฑ์การถ่ายโอนสหกรณ์เพื่อให้ภาคเอกชนตรวจสอบบัญชี (ฉบับแก้ไข) : 2549)

ปีงบประมาณ 2552 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีนโยบายที่จะขยายงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ภาคเกษตรให้ผู้สอบบัญชีภาคเอกชน จึงกำหนดประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2552 จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

1. เรื่องหลักเกณฑ์การถ่ายโอนงานตรวจสอบบัญชีนอกภาคเกษตรให้ผู้สอบบัญชีภาคเอกชน เพื่อให้สหกรณ์นอกภาคเกษตร (สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า และสหกรณ์บริการ) ที่มีทุนดำเนินงานตั้งแต่ 50 ล้านบาทขึ้นไป หรือสหกรณ์นอกภาคเกษตรที่มีทุนดำเนินงานไม่ถึงเกณฑ์แต่มีความพร้อม กล่าวคือมีระบบการควบคุมภายในระดับพอใช้ขึ้นไป ให้สามารถจัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชนได้

2. เรื่องหลักเกณฑ์การถ่ายโอนงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ภาคเกษตรให้ผู้สอบบัญชีภาคเอกชน เพื่อให้สหกรณ์ภาคเกษตร (สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง และสหกรณ์นิคม) ที่มีทุนดำเนินงานตั้งแต่ 100 ล้านบาทขึ้นไป หรือสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.) ที่มีทุนดำเนินงานตั้งแต่ 60 ล้านบาทขึ้นไป ซึ่งมีผลการดำเนินงานมีกำไรสุทธิติดต่อกันไม่น้อยกว่า 3 ปี และผลการจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในระดับดีขึ้นไป ให้สามารถจัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชนได้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการถ่ายโอนงานตรวจสอบบัญชีให้ภาคเอกชน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะดำเนินการเตรียมความพร้อมให้กับสหกรณ์เป้าหมาย ดังนี้

1. เสริมสร้างให้สหกรณ์มีการบริหารจัดการและการควบคุมภายในที่ดี
2. ให้คำปรึกษาแนะนำด้านการเงิน การบัญชี
3. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์
4. ตรวจสอบบัญชีให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและมาตรฐานการสอบบัญชีที่

รับรองทั่วไป

ดังนี้

ในส่วนของสหกรณ์เป้าหมายจะให้ความร่วมมือเพื่อเตรียมถ่ายโอนการสอบบัญชี

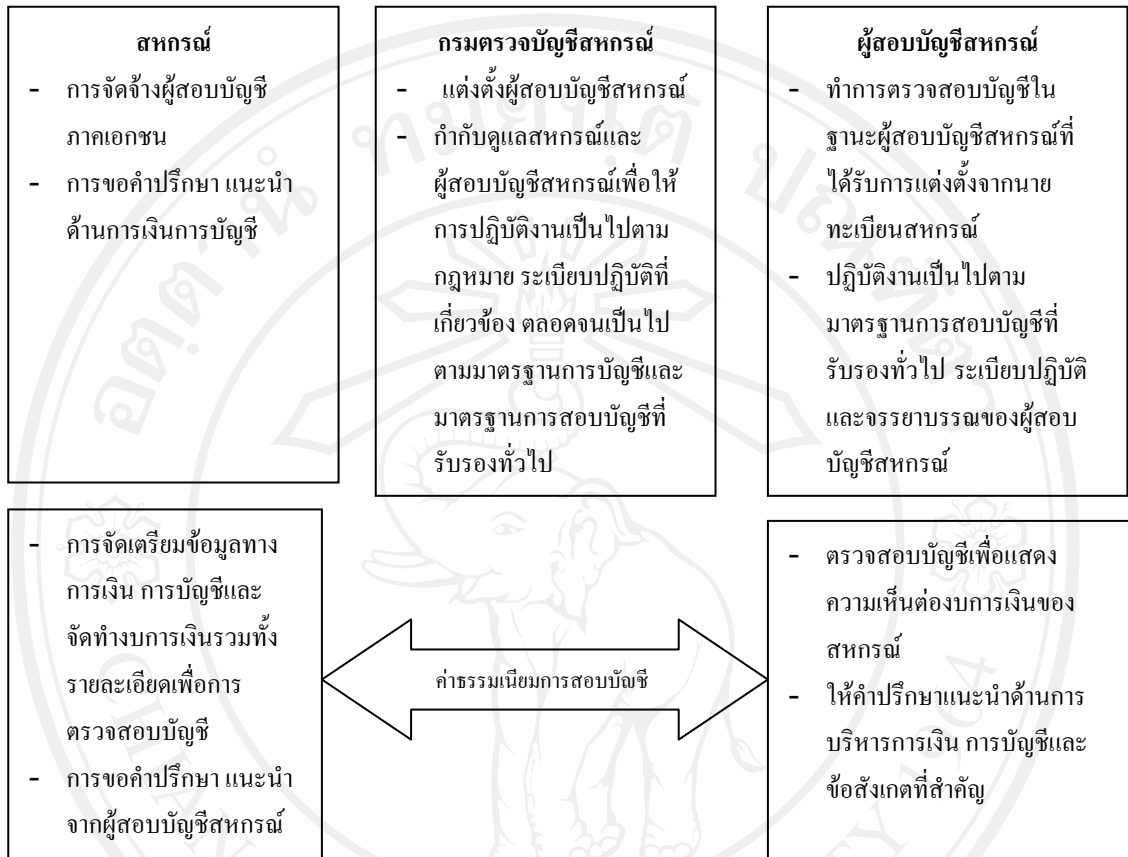
1. จัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดี
2. จัดให้มีความพร้อมในการจัดทำข้อมูลทางการเงิน การบัญชีตามมาตรฐานการ

บัญชีที่รับรองทั่วไป เพื่อสามารถรับการตรวจสอบบัญชีประจำปีได้อย่างรวดเร็วศึกษาวิธีการคัดเลือกและจัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชน เมื่อสหกรณ์มีความพร้อมกล่าวคือทุนดำเนินงานถึงเกณฑ์จัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชน ผลการจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด ให้ดำเนินการคัดเลือกและจัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชน ตามคู่มือสหกรณ์ที่จัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชน

สหกรณ์เป้าหมายหรือสหกรณ์ใดที่เคยจัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชนมาแล้ว หากมีเหตุผลความจำเป็น ซึ่งไม่สามารถจัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชนได้ สหกรณ์สามารถขอผ่อนผันหรือขอโอนกลับให้ผู้สอบบัญชีภาครัฐตรวจสอบบัญชีได้ โดยต้องมีประชุมเพื่อมีมติและทำหนังสือถึงอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์โดยผ่านหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่ ให้พิจารณาเป็นการเฉพาะรายตามความเหมาะสม (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2553ก : ออนไลน์)

จากนโยบายดังกล่าว จึงเกิดความร่วมมือ ในงานสอบบัญชีสหกรณ์โดยภาคเอกชนระหว่างสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ตามภาพที่ 1

ความร่วมมือในงานสอบบัญชีสหกรณ์โดยภาคเอกชน

ภาพที่ 1 ความร่วมมือในงานสอบบัญชีสหกรณ์โดยภาคเอกชน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2553ก : ออนไลน์)

การสอบบัญชีสหกรณ์ (ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วย การสอบบัญชีสหกรณ์, 2542)

“ การสอบบัญชีสหกรณ์ ” หมายถึง การตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสารประกอบการลงบัญชี และหลักฐานอื่น ๆ ตลอดจนการใช้วิธีการตรวจสอบอื่นที่จำเป็น ตามแนวทางปฏิบัติงานที่วิชาชีพได้กำหนดเป็นมาตรฐาน รวมถึงกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้สอบบัญชีจะสามารถวินิจฉัยและแสดงความเห็น โดยอิสระ และเที่ยงตรงต่องบการเงินที่สหกรณ์จัดทำขึ้น และเพื่อแสดงให้เห็นถึงฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของสหกรณ์โดยถูกต้องตามที่ควรและเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปหรือไม่เพียงใด รวมถึงการเสนอข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ อันเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2547)

แนวคิดทางสหกรณ์ของสำนักวิสาหกิจสหกรณ์ (The Cooperative Enterprise School)

แนวคิดของสำนักนี้ คือ สหกรณ์เป็นสมาคมแห่งความสมัครใจของหน่วยเศรษฐกิจอิสระ โดยสมาชิกเป็นผู้จัดตั้งจัดการลงทุน เป็นเจ้าของ ดำเนินกิจการเพื่อผลประโยชน์ของสมาชิก จุดมุ่งหมายคือ ปกป้องคุ้มครองความเป็นอิสระทางเศรษฐกิจของผู้ประกอบการขนาดเล็กและชาวนา เป็นแนวคิดที่ใช้แก้ไขข้อบกพร่องของลัทธิทุนนิยมได้เป็นอย่างดี ช่วยให้ผู้อ่อนแอทางเศรษฐกิจสามารถประกอบอาชีพอยู่ในสังคมเศรษฐกิจที่แข็งแรงได้ แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่มีพื้นฐานมาจากลัทธิเสรีนิยม ผู้นำที่สำคัญของสำนักนี้ คือ ชูล - เดลิทซ์ (Herman-Sculze Delitzsch) และพลังเคทท์ (Horace Plunkett)

แนวคิดทางสหกรณ์ของสำนักจักรภพสหกรณ์ (The Cooperative Common-Wealth School)

แนวคิดของสำนักนี้ไม่ได้พอใจเพียงเพื่อร่วมมือช่วยเหลือกันและกันตามวิธีของสหกรณ์เท่านั้น แต่มีจุดมุ่งหมายในระยะยาวในการที่จะแข่งขัน และระบบทุนนิยม เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นพร้อมกับลัทธิสังคมนิยม ผู้นำที่สำคัญของสำนักนี้คือ โรเบิร์ต โอเวน (Robert Owen) หลุยส์ บลัง (Louis Blanc) เฮนรี แซงซิมอน (Henry Saintsimon) ชาลส์ ฟูริเออร์ (Charles Fourier) และชาลส์ จี๊ด (Charles Gide)

แนวคิดทางสหกรณ์ของสำนักทุนนิยมแปดรูป (The School of Modified Capitalism)

แนวความคิดของสำนักนี้ คือ สหกรณ์ทำหน้าที่หลักในการควบคุมทุนนิยม ไม่ให้เจริญมากเกินไป การสหกรณ์จะมีประโยชน์ในสถานการณ์ที่ไม่มีแรงดึงดูดนักลงทุนเมื่อนักลงทุนคาดคะเนว่ากำไรไม่แน่นอน หรือได้กำไรน้อย การสหกรณ์ไม่ควรจำกัดกำไร ควรพยายามให้สมาชิกทุกคนเป็นนักค้ากำไร ระบบทุนนิยมเป็นแบบจำลองและรูปแบบธุรกิจที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่การสหกรณ์เป็นลัทธิทุนนิยมแปดรูป แนวคิดของสำนักนี้ส่วนใหญ่อยู่ในอเมริกาเหนือ

แนวคิดทางสหกรณ์ของสำนักสหกรณ์สังคมนิยม (The Socialist Cooperative School)

แนวคิดของสำนักนี้มีความเห็นว่า สหกรณ์คือสถาบันสังคมนิยม เป็นสถาบัน สาธารณของรัฐในระบบเศรษฐกิจส่วนย่อย ซึ่งมีการวางแผนโดยส่วนกลาง รัฐมีอำนาจบังคับบัญชาสูงสุดเหนือกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งหมด และการสหกรณ์จะช่วยเสริมกิจการของรัฐวิสาหกิจ สำนักนี้จะยึดแนวทฤษฎีของมาร์กซ์ และเลนิน ซึ่งเชื่อว่าการสหกรณ์จะเป็นเครื่องมือช่วยให้เปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจจากทุนนิยมไปสู่สังคมนิยม และคอมมิวนิสต์ได้ในที่สุด สำนักสหกรณ์สังคมนิยมมีอิทธิพลครอบคลุมประเทศในยุโรปตะวันออก และประเทศที่กำลังพัฒนาอีกหลายประเทศ

แนวคิดทางสหกรณ์ของสำนักภาคสหกรณ์ (The Cooperative Sector School) แนวคิดของสำนักนี้คือ สหกรณ์เป็นองค์ประกอบของภาคเศรษฐกิจที่มีลักษณะพิเศษในตัวเองแตกต่างจากธุรกิจของเอกชนและวิสาหกิจของรัฐบาล แต่มีลักษณะบางอย่างของทั้งธุรกิจเอกชนและรัฐวิสาหกิจและสหกรณ์ ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ในการกำหนดเศรษฐกิจของชาติ ผู้นำที่สำคัญของสำนักนี้คือ ดร.ยอร์ช โปเกต์ ปัจจุบันมีผู้สนับสนุนและนำแนวคิดของสำนักนี้ไปใช้อย่างแพร่หลายทั่วโลก

แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ องค์กรที่จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในหมู่สมาชิก โดยสมาชิกแต่ละคนออมรายได้ฝากไว้กับสหกรณ์เป็นประจำสม่ำเสมอในลักษณะการถือหุ้นและฝากเงิน นอกจากนั้น หากสมาชิกประสบความเดือดร้อนเกี่ยวกับการเงินก็สามารถช่วยเหลือได้โดยการให้กู้ยืม ซึ่งอัตราดอกเบี้ยจะต่ำกว่าสถาบันการเงินอื่น สมาชิกสหกรณ์ทั้งหมดจะเป็นผู้ที่อยู่ในหน่วยงานเดียวกันและมีเงินเดือนประจำด้วย (ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2553 : ออนไลน์)

สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลซึ่งมีอาชีพอย่างเดียวกันหรือที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และให้กู้ยืมเมื่อเกิดความจำเป็นหรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์นอกวงและได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ สามารถกู้ยืมเงินได้เมื่อเกิดความจำเป็นตาม หลักการช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2553 : ออนไลน์)

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสหกรณ์ประเภทหนึ่งที่มีสมาชิกประกอบไปด้วย บุคคลที่มีรายได้ประจำทำงานอยู่ในหน่วยงานเดียวกัน หรืออาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน รวมตัวกันจัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ให้กู้ยืมเพื่อการอันจำเป็น ซึ่งจะทำให้สมาชิกมีความมั่นคงทางการเงิน อันจะส่งผลให้หน่วยงานมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น ชุมชนมีการพัฒนาที่ดีขึ้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2546)

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสหกรณ์การเงิน ดำเนินกิจการเยี่ยงสถาบันการเงิน ตั้งขึ้นในกลุ่มของคนที่มีเงินเดือนหรือค่าจ้าง ที่มีอาชีพเดียวกัน หรือทำงานในหน่วยงานเดียวกัน หรือสถานประกอบการเดียวกัน มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการออมและให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่สมาชิกที่มีความจำเป็นหรือเพื่อการอันเป็นประโยชน์ (สิทธิชัย เกษตรเกษมและคณะ, 2549)

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นที่รวมของกลุ่มคนที่มีอุดมการณ์ มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และสังคมร่วมกัน มีพลังใจในการช่วยตนเอง ในลักษณะของความร่วมมือให้เกิดพลัง เช่นเดียวกันกับเพื่อนช่วยเพื่อน อันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาาร่วมของผู้มีรายได้ประจำ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ทั้งด้านการเงิน สวัสดิการ ข้อมูลข่าวสาร วิชาการในการพัฒนาวิชาชีพและการครองชีพ (สิทธิชัย เกษตรเกษมและคณะ, 2549)

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงิน มีวัตถุประสงค์ในการรับฝากเงิน และให้เงินกู้แก่สมาชิก ซึ่งถือว่าเป็นประชาชนหรือสาธารณชนเช่นเดียวกัน รวมทั้งสามารถลงทุนได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ (เชิญ บำรุงวงศ์, 2548)

สหกรณ์ออมทรัพย์ จัดตั้งขึ้นในกลุ่มคนที่ทำงานอยู่ในหน่วยงานเดียวกันหรืออาศัยอยู่ในถิ่นฐานใกล้เคียงกัน มีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมการออมทรัพย์ ให้สมาชิกกู้ยืมเงินเมื่อมีความจำเป็นหรือเพื่อก่อประโยชน์นอกเลย ในปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ของกลุ่มข้าราชการหรือผู้มีเงินได้รายเดือน ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู ตำรวจ ข้าราชการส่วนราชการต่าง ๆ พนักงานองค์การ และวิสาหกิจเอกชน นอกจากนี้ ยังมีสหกรณ์ออมทรัพย์ที่จัดตั้งในกลุ่มประชาชนทั่วไป รวมทั้งสหกรณ์เครดิตยูเนียนซึ่งส่งเสริมจัดตั้งโดยสถาบันเอกชน (บุญมี จันทรวงศ์, 2543)

สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีอาชีพอย่างเดียวกัน รวมตัวกันจัดตั้งและจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์เป็นสหกรณ์ชนิดจำกัด มีฐานะเป็นนิติบุคคล สหกรณ์ประเภทนี้จึงนิยมตั้งในหมู่ของผู้มีรายได้ประจำ ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ บริษัท ห้างร้าน และโรงงานทั่วไป การดำเนินงานกระทำการในขอบเขตวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ข้อบังคับ มี 2 ประการ คือ ส่งเสริมการออมทรัพย์ และ ให้เงินกู้แก่สมาชิกโดยคิดอัตราดอกเบี้ยเป็นธรรม (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2552)

สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นสถาบันการเงินชนิดหนึ่ง และเป็นสถาบันการเงินที่มีความแตกต่างจากสถาบันการเงินทั้งหลาย เพราะสหกรณ์มิได้มุ่งหวังกำไรสูงสุด แต่มุ่งหวังสร้างคุณภาพชีวิตของสมาชิกให้ดีขึ้น (เฉลิมพล ดุลสัมพันธ์, 2538)

จากคำนิยามข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็น สถาบันการเงินซึ่งมีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีอาชีพเดียวกัน หรือที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ในรูปของการถือหุ้นและสามารถกู้ยืมเงินได้ เมื่อเกิดความจำเป็นตามหลักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อรับฝากเงินจากเงินจากสมาชิกทั้งประเภทเงินฝากประจำและเงินฝากออมทรัพย์ มีเป้าหมายในการพัฒนา คุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

การคัดเลือกผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเป็นผู้สอบบัญชีของสหกรณ์

1. คุณสมบัติของสหกรณ์ที่ใช้บริการผู้สอบบัญชีภาคเอกชน

ตามประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2552 โดยกำหนดหลักเกณฑ์การถ่ายโอนให้ภาคเอกชนตรวจสอบบัญชีไว้ 3 ประการ คือ

1. เป็นสหกรณ์นอกภาคเกษตร ได้แก่ สหกรณ์ประเภทออมทรัพย์เครดิตยูเนียนร้านค้า และบริการ
2. ทุนดำเนินงาน คือยอดรวมของหนี้สินและทุนของสหกรณ์ ตั้งแต่ 50 ล้านบาทขึ้นไป
3. ผลการจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในอยู่ในระดับพอใช้ขึ้นไปซึ่งเป็นการประเมินผลโดยผู้สอบบัญชีที่เป็นข้าราชการของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ดังนั้น เมื่อสหกรณ์มีคุณสมบัติครบทั้ง 3 ประการ ก็จะเป็นสหกรณ์ที่ถึงเกณฑ์จัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชน สหกรณ์ต้องเตรียมกำหนดงบประมาณค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีและสรรหาผู้สอบบัญชีภาคเอกชนที่ขึ้นทะเบียนกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (ตามรายชื่อที่กรมส่งให้สหกรณ์) เป็นผู้สอบบัญชีของสหกรณ์โดยเสนอที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาไม่น้อยกว่า 2 ราย เพื่อนำเสนอให้ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีคัดเลือก ต่อจากนั้นสหกรณ์ส่งหนังสือเสนอชื่อผู้สอบบัญชีสหกรณ์ถึงอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์พร้อมเอกสารประกอบการแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์ภายใน 45 วัน นับแต่วันที่ประชุมใหญ่มีมติคัดเลือก (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2553 : ออนไลน์)

2. คุณสมบัติของผู้สอบบัญชีภาคเอกชน

ผู้มีคุณสมบัติที่จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีภาคเอกชน ตามประกาศกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียน การต่ออายุและการเพิกถอนชื่อออกจากทะเบียนผู้สอบบัญชีภาคเอกชน ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2549 ได้แก่ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ที่ใบอนุญาตยังไม่สิ้นผล และผู้ชำนาญงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ ตามประกาศอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง คุณสมบัติของผู้ชำนาญงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ ลงวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ.2544

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะเปิดรับสมัครเพื่อขึ้นทะเบียนผู้สอบบัญชีภาคเอกชนตามความจำเป็น ดังนั้น ผู้ที่สนใจและมีคุณสมบัติดังที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำ ใบแจ้งความจำนงเข้ารับการอบรมเป็น ผู้สอบบัญชีภาคเอกชน และส่งทางไปรษณีย์ไปยังกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2553 : ออนไลน์)

3. ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาสรรหาและคัดเลือกผู้สอบบัญชีภาคเอกชน

1. ด้านค่าใช้จ่ายรวมในการสอบบัญชี
 - 1.1 ค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีต่ำ
 - 1.2 ค่าธรรมเนียมอื่น นอกจากค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีต่ำ
2. ด้านการให้คำปรึกษา
 - 2.1 เรื่องมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชี
 - 2.2 เรื่องการปฏิบัติตามกฎหมาย
 - 2.3 ด้านการบริหารจัดการด้านการเงินและธุรกิจ
 - 2.4 เรื่องการใช้งานคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี
 - 2.5 เรื่องวิธีปฏิบัติทางบัญชี, การจัดทำรายงานทางการเงิน
3. ด้านชื่อเสียงและความชำนาญงานสอบบัญชี
 - 3.1 การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการสอบบัญชีอย่างเคร่งครัด
 - 3.2 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสูง
 - 3.3 ทีมงานมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ
 - 3.4 ความมีชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
4. ด้านคุณภาพการให้บริการ
 - 4.1 ตรวจสอบแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด
 - 4.2 สามารถติดต่อได้สะดวก
 - 4.3 ให้ทำปรึกษาได้ทันทีที่ต้องการ
 - 4.4 รายงานผลการตรวจสอบได้ชัดเจน เข้าใจง่าย กระชับ รัดกุม
 - 4.5 มีข้อมูลเกี่ยวกับงบการเงินให้ผู้บริหารตัดสินใจได้รวดเร็วขึ้น
5. ด้านมรรยาทและจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี
 - 5.1 ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต
 - 5.2 ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
 - 5.3 ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและการรักษาความลับ
 - 5.4 ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคล ที่ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติหน้าที่ให้
6. ด้านอุปนิสัยในการปฏิบัติงาน
 - 6.1 มีมนุษยสัมพันธ์ดี
 - 6.2 มีความเป็นผู้นำ

6.3 มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน

6.4 แสวงหาความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงอยู่เสมอ

6.5 ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

6.6 มีจรรยาบรรณในการสอบบัญชี

7. ด้านอื่นๆ

7.1 รู้จักกับผู้สอบบัญชีเป็นการส่วนตัว

7.2 เป็นผู้สอบบัญชีเดิมปีก่อน

7.3 เป็นผู้สอบบัญชีเดียวกับธุรกิจประเภทเดียวกันหรือคล้ายกัน

4. กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1. การกำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีจะต้องได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์จากนายทะเบียนสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 69

2. เมื่อมีคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์แล้ว ผู้สอบบัญชีจะต้องปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้เป็นไปตามระเบียนนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ.2542 ลงวันที่ 3 กันยายน 2542 โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะจัดส่งรายชื่อผู้สอบบัญชีภาคเอกชนทั้งหมดให้กับสหกรณ์เป้าหมาย เพื่อที่สหกรณ์จะดำเนินการคัดเลือกและนำเสนอให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์

3. เพื่อให้การปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์มีความเหมาะสม ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ว่าด้วย หลักเกณฑ์การพิจารณาและวิธีการเสนอชื่อผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเพื่อแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 12 พฤษภาคม 2546 กำหนดให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ซึ่งรับงานสอบบัญชีสหกรณ์ที่มีบัญชีสิ้นสุดวันเดียวกัน เกินกว่า 2 สหกรณ์ ต้องมีหัวหน้าสายสอบบัญชีสหกรณ์ ทั้งนี้ หัวหน้าสายสอบบัญชีสหกรณ์ต้องมีคุณสมบัติตามระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ว่าด้วย หลักเกณฑ์การพิจารณาและวิธีการเสนอชื่อผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ.2546 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่1) พ.ศ.2551 ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2551 ดังนี้

1. มีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำระดับปริญญาตรีทางด้านบัญชี หรือปริญญาตรีสาขาอื่นที่มีการศึกษาวิชาการบัญชีอย่างน้อย 15 หน่วยกิต หรือมีคุณสมบัติเคยเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์หรือเคยดำรงตำแหน่งในสายงาน

2. สอบบัญชีสหกรณ์ไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือเป็นผู้มีวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)ทางการบัญชี โดยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสอบบัญชีต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 3 ปี

3. รับผิดชอบปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ที่มีบัญชีสิ้นสุดวันเดียวกัน ไม่เกิน 3 สหกรณ์

4. ผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

5. การสรรหาผู้สอบบัญชีเพื่อการคัดเลือก

สหกรณ์ที่ถึงเกณฑ์จัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชน จะต้องคัดเลือกผู้สอบบัญชี สหกรณ์เป็นประจำทุกปีในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ทั้งนี้สหกรณ์ต้องปฏิบัติ ตามคู่มือสหกรณ์ที่ จัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชนปี 2552 และนำเสนอชื่อผู้สอบบัญชีที่สหกรณ์คัดเลือกให้นายทะเบียน สหกรณ์แต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์

การคัดเลือกผู้สอบบัญชีภาคเอกชน แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ก่อนการประชุมใหญ่ ให้สหกรณ์สรรหาผู้สอบบัญชีภาคเอกชน ซึ่งได้แก่ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตหรือผู้ชำนาญงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ จากทะเบียนรายชื่อผู้สอบบัญชี ภาคเอกชนที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์มอบให้สหกรณ์ โดยให้สรรหาผู้สอบบัญชีไว้ไม่น้อยกว่า 2 ราย ขึ้นไป ทั้งนี้ สหกรณ์อาจจะโทรศัพท์ติดต่อประสานงานในเบื้องต้น หรือส่งหนังสือทบทวนผู้สอบ บัญชีภาคเอกชน เพื่อให้ผู้สอบบัญชีจัดทำหนังสือเสนอบริการสอบบัญชีส่งมายังสหกรณ์ หรือเพื่อให้ สะดวกต่อการพิจารณาสหกรณ์อาจกำหนดความต้องการ โดยให้ผู้สอบบัญชีเสนอบริการเช่นเดียวกัน สารสำคัญของหนังสือเสนอบริการสอบบัญชีที่ต้องระบุไว้ ได้แก่

1. ขอบเขตการปฏิบัติงานตรวจสอบ ซึ่งจะต้องระบุวัตถุประสงค์ในการ ตรวจสอบความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารและบัญชีสิ้นสุดของสหกรณ์ที่จะทำการตรวจสอบ

2. การเข้าปฏิบัติงานตรวจสอบ ผู้สอบบัญชีต้องกำหนดเวลาที่จะทำการ ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์อย่างน้อยปีละกี่ครั้งๆ ละกี่วัน พร้อมผู้ช่วยผู้สอบบัญชีจำนวนกี่คน

3. การรายงานผลตรวจสอบ ผู้สอบบัญชีต้องเสนอรายงานผลการตรวจสอบ บัญชี ตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยรายงานระหว่างปี และรายงานการสอบบัญชีประจำปี

4. ค่าธรรมเนียมการตรวจสอบ ทั้งนี้ การเสนอบริการสอบบัญชีที่ทำในนาม ของบริษัทหรือนิติบุคคลจะต้องระบุชื่อผู้สอบบัญชีที่จะแสดงความเห็นต่องบการเงินให้ชัดเจน และ ไม่ควรเสนอชื่อผู้สอบบัญชีมากกว่าหนึ่งรายในหนังสือเสนอบริการฉบับเดียวกันนอกจาก สารสำคัญของหนังสือเสนอบริการสอบบัญชีแล้วคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ควร ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นของผู้สอบบัญชี เพื่อให้คุณสมบัติของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเป็นไปตาม

ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาและวิธีการเสนอชื่อผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 1) พ.ศ.2551

เมื่อตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นเรียบร้อยแล้วสหกรณ์ต้องสรุปข้อมูลของผู้สอบบัญชีแต่ละราย โดยจัดทำเป็นข้อมูลเปรียบเทียบข้อเสนอบริการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีแต่ละราย เช่น การเข้าปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีจำนวนและคุณสมบัติของผู้ร่วมงาน การรายงานผลการตรวจสอบบัญชีค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี เป็นต้น เพื่อส่งให้สมาชิกพิจารณาล่วงหน้าก่อนการประชุมใหญ่

ตั้งประมาณการค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบบัญชีประจำปีเพื่อนำเสนอที่ประชุมใหญ่ โดยพิจารณาจากค่าธรรมเนียมการตรวจสอบที่ผู้สอบบัญชีเสนอมา หรือจากค่าธรรมเนียมการตรวจสอบของสหกรณ์ขนาดเดียวกัน เป็นต้น

จัดให้มีระเบียบวาระ เรื่อง “การพิจารณาคัดเลือกผู้สอบบัญชีและกำหนดค่าธรรมเนียมการตรวจสอบ” ในระเบียบวาระของการประชุมใหญ่สามัญประจำปี

2. ในวันประชุมใหญ่

2.1 ให้ดำเนินการเสนอชื่อผู้สอบบัญชีภาคเอกชนที่สรรหาไว้ไม่น้อยกว่า 2 รายขึ้นไป พร้อมข้อมูลประกอบการพิจารณาที่ได้สรุปไว้ตามข้อ 1.2 ให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณาคัดเลือกในระเบียบวาระเรื่อง “การพิจารณาคัดเลือกผู้สอบบัญชีและกำหนดค่าธรรมเนียมการตรวจสอบ”

2.2 ให้ที่ประชุมใหญ่ พิจารณาเสนอชื่อผู้สอบบัญชีสำรองไว้ด้วยจำนวน 1-2 คน ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ เมื่อมีเหตุสุดวิสัย หรือมีเหตุจำเป็นทำให้ผู้สอบบัญชีที่ได้รับคัดเลือกไว้ไม่สามารถปฏิบัติงานสอบบัญชีได้

2.3 กรณีที่ที่ประชุมใหญ่มีมติเลือกผู้สอบบัญชีสังกัดบริษัท หรือนิติบุคคลต้องระบุชื่อผู้สอบบัญชีให้ชัดเจนด้วย

3. หลังวันประชุมใหญ่ เมื่อที่ประชุมใหญ่มีมติคัดเลือกผู้สอบบัญชีประจำปีแล้ว สหกรณ์ต้องทำหนังสือแจ้งให้ผู้สอบบัญชีที่ได้รับการคัดเลือกทราบและให้ผู้สอบบัญชีจัดส่งเอกสารดังต่อไปนี้ให้แก่สหกรณ์โดยเร็ว

3.1 หนังสือยืนยันการรับงานสอบบัญชี (กรณีมีการเปลี่ยนแปลงข้อเสนอบริการ เช่น ค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีต้องระบุจำนวนเงินที่เปลี่ยนแปลงไว้ในหนังสือฉบับนี้ด้วย)

3.2 หนังสือรับรองของผู้สอบบัญชี

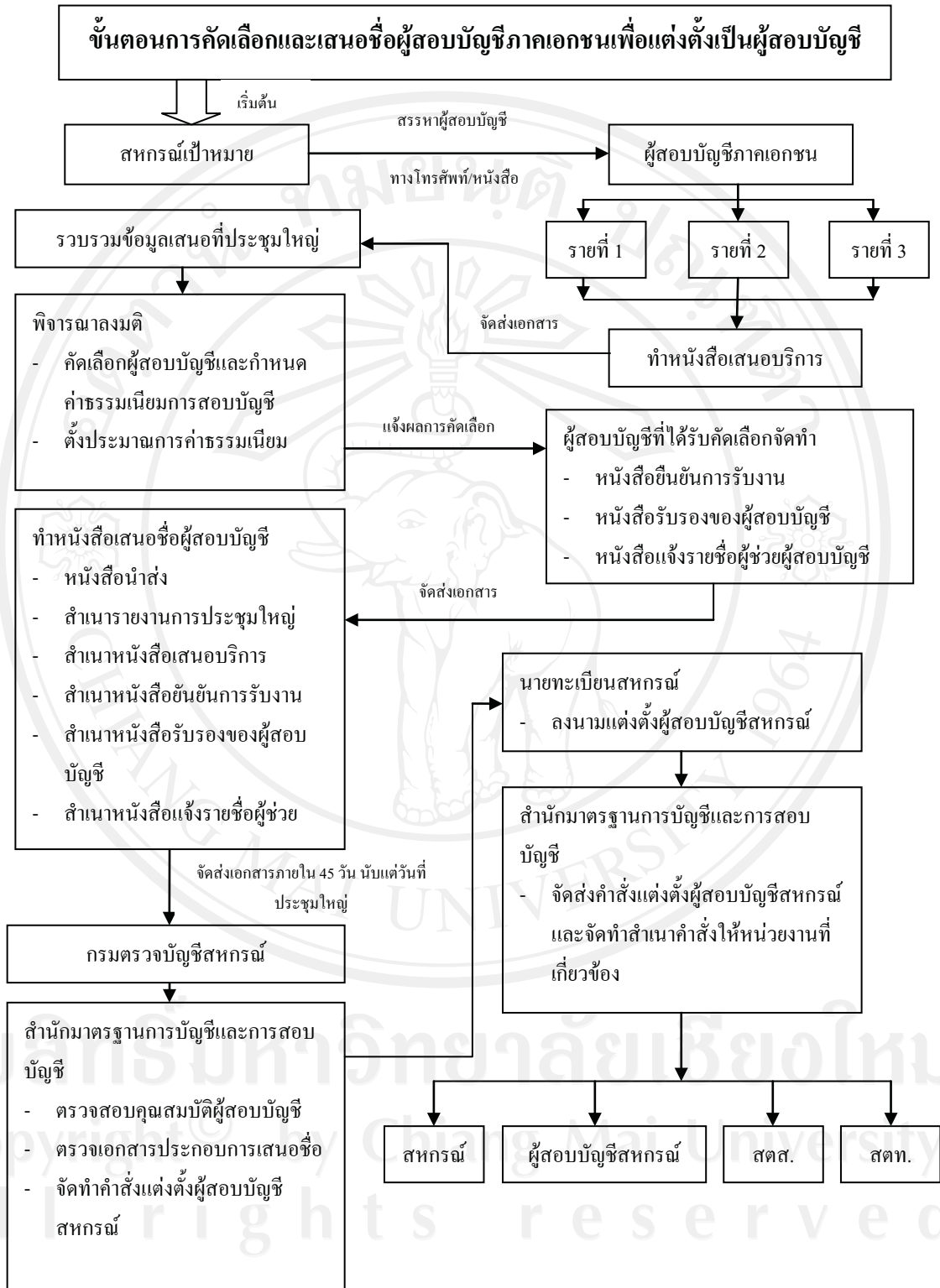
3.3 หนังสือแจ้งรายชื่อผู้ช่วยผู้สอบบัญชี อนึ่ง หากผู้สอบบัญชีที่ได้รับการคัดเลือกจากสหกรณ์ได้รับงานสอบบัญชีสหกรณ์อื่นที่มีปีบัญชีเดียวกันครบ 5 สหกรณ์แล้ว ผู้สอบบัญชีจะมอบอำนาจให้ผู้สอบบัญชีรายอื่นทำการตรวจสอบบัญชีแทนไม่ได้ สหกรณ์ต้องจัดให้มีการคัดเลือกผู้สอบบัญชีรายใหม่โดยเร็ว กรณีที่ไม่ได้เลือกผู้สอบบัญชีสำรองไว้

เมื่อกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้รับเรื่องจากสหกรณ์แล้วจะดำเนินการตามขั้นตอน โดยการนำเสนอชื่อผู้สอบบัญชีภาคเอกชนให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ดังนี้

1. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยสำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรวมทั้งเอกสารประกอบการเสนอชื่อผู้สอบบัญชีที่สหกรณ์จัดส่งมาว่าครบถ้วนถูกต้อง ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และประกาศกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่กำหนด จึงจะจัดทำคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์และนำเสนอชื่อผู้สอบบัญชีที่สหกรณ์คัดเลือกให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 69 และมาตรา 105 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 กรณีที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์พบว่าผู้สอบบัญชีภาคเอกชนที่สหกรณ์เสนอชื่อมา มีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะแจ้งให้สหกรณ์ทราบ เพื่อให้สหกรณ์พิจารณาเลือกและเสนอชื่อผู้สอบบัญชีภาคเอกชนรายใหม่ที่ได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่เลือกสำรองไว้และยื่นหนังสือเสนอชื่อเพื่อแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์ต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ภายใน 45 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

2. เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์แล้ว กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะส่งสำเนาคำสั่งแต่งตั้งผู้สอบบัญชีให้กับสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยเร็ว

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปขั้นตอนการคัดเลือกและเสนอชื่อผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ตามภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการคัดเลือกและเสนอชื่อผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์
(กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2553 : ออนไลน์)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมหวัง ศุภโชคชัยวัฒนา, นิทัศน์ เหมรักษ์ และพรสวรรค์ เรืองสุขอุดม (2539) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของบริษัทจดทะเบียนและรับอนุญาตในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่มีความสำคัญมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต, คุณภาพงานตรวจสอบบัญชีและความสามารถของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ทั้งนี้เมื่อใช้การวิเคราะห์ตัวประกอบแบบ Exploratory factor analysis พบว่า สามารถแบ่งปัจจัยดังกล่าวออกเป็น 6 กลุ่ม เรียงตามลำดับความสำคัญ คือ คุณภาพงานสอบบัญชีและการให้คำปรึกษาอื่นนอกเหนือจากงานสอบบัญชี, ความมีชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาต, ความสามารถและความเชี่ยวชาญของทีมงานสอบบัญชี, ขนาดและที่ตั้งของสำนักงานสอบบัญชี, การเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของบริษัทแม่หรือผู้ถือหุ้นหลัก และ ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่ต่ำ ซึ่งสรุปได้ว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีไม่ใช่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพิจารณาเลือกผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ธุรกิจขนาดใหญ่และขนาดเล็กมีความคิดเห็นส่วนใหญ่เหมือนกัน ยกเว้นปัจจัยในเรื่องการเป็นที่ยอมรับของบุคคลภายนอก

รัชมาลย์ สุจิตจร, วราภา วามวณิชย์ และจันทร์เจ้า ช่วยดำรง (2540) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของธุรกิจที่มีต่อการสอบบัญชี และความแตกต่างในการให้ความสำคัญแก่ปัจจัยที่ธุรกิจใช้ในการเลือกผู้สอบบัญชี ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติของนักธุรกิจต่อการจัดให้มีการสอบบัญชีในกิจการขึ้นอยู่กับความเข้าใจและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ แต่ไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการทำงานและระดับการศึกษาของผู้มีส่วนในการตัดสินใจ เนื่องจากนักธุรกิจบางส่วนเข้าใจผิดเกี่ยวกับการสอบบัญชี จึงคาดหวังประโยชน์จากการสอบบัญชีตามที่ตนเองเข้าใจ ซึ่งได้แก่ การตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกบัญชี และใช้งบการเงินเพื่อการขออนุมัติสินเชื่อ นักธุรกิจที่ให้ข้อมูลเห็นว่า ปัจจัยที่สำคัญในการเลือกผู้สอบบัญชี มี 6 ปัจจัย โดยเรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้

1. การให้คำปรึกษา และความรู้ความเข้าใจในธุรกิจของกิจการนั้นๆ
2. ชื่อเสียงและความเชี่ยวชาญในงานสอบบัญชี
3. คุณภาพของการให้บริการ
4. ค่าใช้จ่ายรวมในการสอบบัญชี
5. ความสัมพันธ์ส่วนตัวและการให้บริการด้านอื่น ๆ
6. การเป็นที่ยอมรับของบริษัทแม่และบุคคลภายนอก

เมื่อเปรียบเทียบผลของการวิจัยครั้งนี้ กับความเห็นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญกับปัจจัยที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา ชื่อเสียงและคุณภาพของงานในอันดับต้น ๆ เหมือนกัน แต่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะให้ความสำคัญเรื่องค่าใช้จ่ายในการสอบบัญชีอันดับสุดท้าย ในขณะที่ธุรกิจตัวอย่างครั้งนี้ให้ความสำคัญในอันดับที่ 4

ปาริฉัตร ลาภพิทักษ์พงษ์ (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยสำคัญในการเลือกจ้างสำนักงานบัญชีของผู้ประกอบการในกรุงเทพมหานคร : กรณีนิติบุคคลที่มีทุนดำเนินงานต่ำกว่า 10 ล้านบาท พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับประสบการณ์วิชาชีพผู้ทำบัญชีและประสบการณ์การดำเนินการของสำนักงานบัญชีมากที่สุดในการตัดสินใจเลือกจ้างสำนักงานบัญชี โดยอย่างน้อยควรมีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป

นงลักษณ์ พัฒนบัณฑิต, ศุภิศร ตริยะประเสริฐพร และสมชาย วงศ์ทรัพย์สิน (2542) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยในการเลือกใช้บริการจากสำนักงานบัญชีของบริษัทและห้างหุ้นส่วนจำกัดในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกจ้างสำนักงานบัญชีที่มีความสำคัญมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ การให้คำปรึกษาด้านภาษีอากร ความรวดเร็วตรงต่อเวลาในการบริการ การให้คำปรึกษาเรื่องหลักการบัญชีและระบบการบัญชี ความเป็นระบบในการทำงานของสำนักงาน และคุณภาพการให้บริการ

นันทวรรณ อนันต์วัฒนาศิริ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้สอบบัญชีของบริษัทจำกัดและห้างหุ้นส่วนจำกัดในเขตกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญต่อปัจจัยในการเลือกผู้สอบบัญชีด้านการให้คำปรึกษา ด้านทักษะความชำนาญ ด้านอุปนิสัยในการประกอบวิชาชีพ ด้านการให้บริการ ด้านมรรยาทของผู้สอบบัญชี ด้านค่าใช้จ่าย และด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมากขึ้นไป ยกเว้นด้านการให้คำปรึกษาเรื่องเศรษฐศาสตร์ และการค้าระหว่างประเทศอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการให้บริการหลากหลายรูปแบบและมีบริการเสริมอื่นอยู่ในระดับปานกลาง ด้านค่าใช้จ่ายเรื่องค่าใช้จ่ายอื่นนอกจากค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีต่ำอยู่ในระดับปานกลาง ด้านอื่น ๆ เรื่องเป็นผู้สอบบัญชีเดียวกันกับบริษัทในเครือและเรื่องรู้จักผู้สอบบัญชีเป็นการส่วนตัวอยู่ในระดับปานกลาง ค่าธรรมเนียมเฉลี่ยในการสอบบัญชีที่ชำระอยู่ในปัจจุบันมากกว่าค่าธรรมเนียมเฉลี่ยในการสอบบัญชีที่คิดว่าเหมาะสม บริษัทจำกัดและห้างหุ้นส่วนจำกัดจะให้ความสำคัญต่อปัจจัยในการเลือกผู้สอบบัญชีไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านอุปนิสัยในการประกอบวิชาชีพ เรื่องแสวงหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงงานอยู่เสมอ บริษัทจำกัดจะให้ความสำคัญมากกว่าห้างหุ้นส่วนจำกัด ด้านค่าใช้จ่าย เรื่องค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีที่ต่ำ และ

ค่าใช้จ่ายอื่นนอกจากค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีดำนั้น บริษัทจำกัดจะให้ความสำคัญน้อยกว่าห้างหุ้นส่วนจำกัด

สุวรรณ มรรคจินดา (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาของผู้สอบบัญชีภาคเอกชนในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาคเหนือ พบว่า ผู้สอบบัญชีภาคเอกชนมีปัญหาในระดับมากในเรื่องการเสนอราคาตัดกันเองระหว่างผู้สอบบัญชี และในเรื่องการกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี เจ้าหน้าที่สำนักมาตรฐานการสอบบัญชีภาคเอกชนมีปัญหาในระดับมากด้านผู้สอบบัญชีภาคเอกชนในการรับงานและการปฏิบัติงาน ในเรื่องผู้ช่วยผู้สอบบัญชีขาดความรู้ด้านสหกรณ์และวิธีการจัดทำกระดาษทำการตามรูปแบบที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด สหกรณ์ใช้ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเป็นปัจจัยสำคัญในการคัดเลือกผู้สอบบัญชี ทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีอาจลดลงตามค่าธรรมเนียมการตรวจสอบ เจ้าหน้าที่สำนักมาตรฐานการสอบบัญชีภาคเอกชนมีความพึงพอใจต่อผู้สอบบัญชีภาคเอกชน ในระดับมาก ในเรื่องสหกรณ์สามารถจัดประชุมใหญ่ได้เร็วขึ้น ประหยัดงบประมาณและอัตรากำลังคนของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสมาชิกของสหกรณ์ได้รับความพึงพอใจมากขึ้น

วิศิษฐ์ เฉลิมกุล และอรัญญา ภาณุศานต์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารของสำนักงานสอบบัญชี เอส เอส เอส เซอร์วิส มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาถึงความต้องการของลูกค้าโดยรวมหรือสิ่งที่ลูกค้าคาดหวัง เกี่ยวกับการให้บริการทางด้านการสอบบัญชี และเพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารของสำนักงาน โดยศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการเลือกผู้สอบบัญชีของกิจการผู้ประกอบการที่เป็นลูกค้าของสำนักงานเอส เอส เอส เซอร์วิส และผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครที่มีทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 50 ล้านบาท จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านค่าใช้จ่ายในการสอบบัญชี รองลงมาคือ ปัจจัยทางด้านการให้คำปรึกษาและบริการเสริมอื่น และปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์และลักษณะการให้บริการของผู้สอบบัญชี ส่วนปัจจัยทางด้านความน่าเชื่อถือในการสอบบัญชีได้ให้ความสำคัญน้อยที่สุด นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ทราบข้อมูลของผู้สอบบัญชีจากสำนักงานบัญชีที่รับทำบัญชีให้กับกิจการของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด รวมทั้งยังพบว่ามีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการสอบบัญชี ในเรื่องขอบเขตความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีมากที่สุด

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น พบประเด็นในการพิจารณาคัดเลือกและสรรหาผู้สอบบัญชี ดังตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ประเด็นในการพิจารณาคัดเลือกและสรรหาผู้สอบบัญชีจากการทบทวนวรรณกรรม

<p style="text-align: center;">ประเด็น</p> <p style="text-align: center;">นักวิชาการ ผู้ค้นคว้าวิจัย</p>	สมหวัง ศุภโชคชัยวัฒนา และคณะ (2539)	รันทมาลัย ดุจจิตรและคณะ (2540)	นันทวรรณ อนันต์วัฒนศิริ (2546)	สุวรรณา มรรคจินดา (2548)	วิศิษฐ์ เจริญกุล และอรุณญา ภาณุสถานต์ (2551)	นงลักษณ์ พัฒนบัณฑิตและคณะ (2542)	ปริพัตร ดาภพิทักษ์พงษ์ (2541)	ปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าวิจัย
1. ด้านค่าใช้จ่ายรวมในการสอบบัญชี		✓	✓	✓	✓			✓
1.1 ค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีต่ำ	✓		✓					✓
1.2 ค่าธรรมเนียมอื่นนอกจากค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีต่ำ			✓					✓
2. ด้านการให้คำปรึกษา		✓	✓		✓	✓		✓
2.1 เรื่องมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชี			✓			✓		✓
2.2 เรื่องการปฏิบัติตามกฎหมาย			✓					✓
2.3 ด้านการบริหารจัดการด้านการเงินและธุรกิจ		✓	✓					✓
2.4 เรื่องการใช้งานคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี			✓		✓			✓
2.5 เรื่องวิธีปฏิบัติทางบัญชี			✓		✓	✓		✓

<p>นักวิชาการ ผู้ค้นคว้าวิจัย</p> <p>ประเด็น</p>	<p>สมหวัง สุภโชคชัยวัฒนา และคณะ (2539)</p>	<p>รัชมาลัย สุจิตจรและคณะ (2540)</p>	<p>นันทวรรณ อนันต์วัฒนาศิริ (2546)</p>	<p>สุวรรณา มรรคจินดา (2548)</p>	<p>วิศิษฎ์ เถลิงกุล และอริยญา ภาณุตานต์</p>	<p>นงลักษณ์ พัฒนบัณฑิตและคณะ (2542)</p>	<p>ปริพัทธ์ ดาภพิทักษ์พงษ์ (2541)</p>	<p>ปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้</p>
<p>3. ด้านชื่อเสียงและความ ชำนาญงานสอบบัญชี</p>	✓	✓	✓					✓
<p>3.1 การปฏิบัติตามตาม มาตรฐานการสอบบัญชีอย่าง เคร่งครัด</p>	✓		✓					✓
<p>3.2 มีประสบการณ์ในการ ทำงานสูง</p>							✓	✓
<p>3.3 ทีมงานมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน อย่างเพียงพอ</p>							✓	✓
<p>3.4 ความมีชื่อเสียงของ สำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบ บัญชีรับอนุญาต</p>	✓				✓			✓
<p>4. ด้านคุณภาพการให้บริการ</p>	✓	✓	✓		✓	✓		✓
<p>4.1 ตรวจสอบแล้วเสร็จ ภายในระยะเวลาที่กำหนด</p>			✓	✓	✓	✓		✓
<p>4.2 สามารถติดต่อได้ สะดวก</p>			✓		✓		✓	✓
<p>4.3 ให้คำปรึกษาได้ทันทีที่ ต้องการ</p>							✓	✓
<p>4.4 รายงานผลการ ตรวจสอบได้ชัดเจน เข้าใจง่าย กระชับ รัดกุม</p>			✓					✓

<p>นักวิชาการ ผู้ค้นคว้าวิจัย</p> <p>ประเด็น</p>	<p>สมหวัง สุภโชคชัยวัฒนา และคณะ (2539)</p>	<p>รัชมาตย์ สุจิตจรและคณะ (2540)</p>	<p>นันทวรรณ อนันต์วัฒนาศิริ (2546)</p>	<p>สุวรรณา มรรคจินดา (2548)</p>	<p>วิศิษฎ์ เถลิงกุล และอริยญา ภาณุสถานต์</p>	<p>นงลักษณ์ พัฒนบัณฑิตและคณะ (2542)</p>	<p>ปริพัทธ์ ดากพิทักษ์พงษ์ (2541)</p>	<p>ปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาคำนี้</p>
<p>4.5 มีข้อมูลเกี่ยวกับงบการเงินให้ผู้บริหารตัดสินใจได้รวดเร็วขึ้น</p>							<p>✓</p>	<p>✓</p>
<p>5. ด้านมรรยาทและจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี</p>	<p>✓</p>		<p>✓</p>					<p>✓</p>
<p>5.1 ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต</p>			<p>✓</p>					<p>✓</p>
<p>5.2 ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน</p>			<p>✓</p>					<p>✓</p>
<p>5.3 ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและการรักษาความลับ</p>			<p>✓</p>					<p>✓</p>
<p>5.4 ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคล ที่ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติหน้าที่ให้</p>			<p>✓</p>					<p>✓</p>
<p>6. ด้านอุปนิสัยในการปฏิบัติงาน</p>			<p>✓</p>					<p>✓</p>
<p>6.1 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี</p>			<p>✓</p>					<p>✓</p>
<p>6.2 มีความเป็นผู้นำ</p>			<p>✓</p>		<p>✓</p>			<p>✓</p>
<p>6.3 มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน</p>			<p>✓</p>					<p>✓</p>

นักวิชาการ ผู้ค้นคว้าวิจัย ประเด็น	สมหวัง ศุภโชคชัยวัฒนา และคณะ (2539)	รัชมาลัย สุจิตจรและคณะ (2540)	นันทวรรณ อนันต์วัฒนศิริ (2546)	สุวรรณา มรรคจินดา (2548)	วิศิษฎ์ เถลิงกุล และอริยญา ภาณุตันต์	นงลักษณ์ พัฒนบัณฑิตและคณะ (2542)	ปรีพัทธ์ ดาภพิทักษ์พงษ์ (2541)	ปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้
6.4 แสวงหาความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงอยู่เสมอ			✓					✓
6.5 ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			✓					✓
6.6 มีจรรยาบรรณในการสอบบัญชี			✓					✓
7. ด้านอื่นๆ		✓	✓					✓
7.1 รู้จักกับผู้สอบบัญชีเป็นการส่วนตัว		✓	✓					✓
7.2 เป็นผู้สอบบัญชีเดิมที่เคยตรวจสอบบัญชีปีก่อน								✓
7.3 เป็นผู้สอบบัญชีเดียวกับธุรกิจประเภทเดียวกัน		✓	✓					✓

จากตารางที่ 1 พบว่าประเด็นที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกและสรรหาผู้สอบบัญชีจากการทบทวนวรรณกรรมแล้ว จึงเลือกปัจจัยในการพิจารณาคัดเลือกผู้สอบบัญชีที่ใช้ในการศึกษาได้แก่

1. ด้านค่าใช้จ่ายรวมในการสอบบัญชี ประกอบด้วย
 - 1.1 ค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีต่ำ
 - 1.2 ค่าธรรมเนียมอื่น นอกจากค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชีต่ำ
2. ด้านการให้คำปรึกษา ประกอบด้วย

- 2.1 เรื่องมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชี
- 2.2 เรื่องการปฏิบัติตามกฎหมาย
- 2.3 ด้านการบริหารจัดการด้านการเงินและธุรกิจ
- 2.4 เรื่องการใช้งานคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี
- 2.5 เรื่องวิธีปฏิบัติทางบัญชี, การจัดทำรายงานทางการเงิน
3. ด้านชื่อเสียงและความชำนาญงานสอบบัญชี ประกอบด้วย
 - 3.1 การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการสอบบัญชีอย่างเคร่งครัด
 - 3.2 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานสูง
 - 3.3 ทีมงานมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ
 - 3.4 ความมีชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
4. ด้านคุณภาพการให้บริการ ประกอบด้วย
 - 4.1 ตรวจสอบแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด
 - 4.2 สามารถติดต่อได้สะดวก
 - 4.3 ให้ทำปรึกษาได้ทันทีที่ต้องการ
 - 4.4 รายงานผลการตรวจสอบได้ชัดเจน เข้าใจง่าย กระชับ รัดกุม
 - 4.5 มีข้อมูลเกี่ยวกับงบการเงินให้ผู้บริหารตัดสินใจได้รวดเร็วขึ้น
5. ด้านมรรยาทและจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี ประกอบด้วย
 - 5.1 ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต
 - 5.2 ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
 - 5.3 ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและการรักษาความลับ
 - 5.4 ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคล

ที่ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติหน้าที่ให้

6. ด้านอุปนิสัยในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย
 - 6.1 มีมนุษยสัมพันธ์ดี
 - 6.2 ความเป็นผู้นำ
 - 6.3 มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน
 - 6.4 แสวงหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงอยู่เสมอ
 - 6.5 ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
 - 6.6 มีจรรยาบรรณในการสอบบัญชี

7. ด้านอื่นๆ

- 7.1 รู้จักกับผู้สอบบัญชีเป็นการส่วนตัว
- 7.2 เป็นผู้สอบบัญชีเดิมปีก่อน
- 7.3 เป็นผู้สอบบัญชีเดียวกับธุรกิจประเภทเดียวกันหรือคล้ายกัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved